

IZO

TIEN JAAR IZO: EEN FEEST DER HERKENNING

De invulling van het netwerkperspectief in de langdurige zorg

Suzan Orlebeke (MT-lid bij directie Langdurige Zorg bij VWS) blikt tijdens het jubileum vanuit VWS als opdrachtgever van IZO terug op de afgelopen jaren. “IZO gaat vooral over samenwerken en een beetje over techniek”, vertelt Suzan. De kracht van IZO ligt volgens haar in het niet besluitvormend karakter, waardoor partijen de ruimte hebben om open met elkaar te discussiëren. Maar, beaamt ze, het kan ook té vrijblijvend voelen, “de grote uitdaging is om onderwerpen geagendeerd te krijgen op de tafels waar de besluiten worden genomen.” Wat betreft techniek ziet ook Suzan de verschuiving naar het netwerkperspectief als belangrijk thema voor IZO. Daarnaast stipt Suzan ook het belang van het ‘burgerperspectief’ aan: “Verdiep je in de cliënt, bied de cliënt keuzes en controle. Doorbreek de hokjescultuur en zie de cliënt als individu.”

Dit burgerperspectief sluit volgens Suzan aan bij de i-visie van de directie Langdurige Zorg, “Cliënten dienen in die visie snel en gemakkelijk toegang te hebben tot digitale informatie die hen in staat stelt zelf de regie te voeren over ziekte en gezondheid. Professionals moeten uit het informatiesysteem info kunnen halen om goede zorg te leveren zonder hoge administratieve lasten.” Suzan moedigt de IZO-partijen aan om door te gaan op de ingeslagen koers. “Blijf verbinden en bewaak de samenhang. Vertel het verhaal en probeer het tussen de oren te krijgen bij bestuurders.”

Bas Leerink (RVS) over domeinoverstijgend samenwerken: “Het gaat verassend slecht”

De vergrijzing vraagt grensoverstijgende samenwerking van zorg- en welzijnsorganisaties. Maar die samenwerking verloopt vaak moeizaam, constateerde de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) in het rapport ‘Grenzeloos samenwerken’. Raadslid Bas Leerink vertelde tijdens het IZO jubileum welke beren er op de weg naar samenwerking kunnen opdoemen.

Mensen worden steeds ouder en krijgen op hoge leeftijd vaker te maken met chronische aandoeningen, vaak meerdere tegelijk, schetst Bas. Dat geeft een complexe zorgvraag die zich weinig aantrekt van de hokjes waarin we de zorg hebben opgedeeld: Wlz, Zvw, JW en Wmo. Om mensen zo goed mogelijk te bedienen, moeten organisaties domeinoverstijgend samenwerken.

Samenwerking valt tegen

“We hebben bekeken hoe dat samenwerken gaat. En het gaat verrassend slecht”, vertelt Bas. “In alle stukken van organisaties wordt samenwerking als belangrijk onderdeel benoemd, maar in de praktijk worden de beloften vaak niet waargemaakt.”

Daar zijn volgens de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving verschillende redenen voor. Zo is het eigenaarschap vaak slecht belegd, niemand is echt verantwoordelijk. Daarnaast is er het probleem van de ‘wrong pocket’. De opbrengsten van samenwerking komen vaak in een andere zak terecht dan van de organisatie die kosten maakt.

Daarbij is het op poten zetten van samenwerking een intensieve en tijdrovende klus. Vaak wordt dat door medewerkers naast hun gewone werk gedaan. Als er dan kinken in de kabel komen en frustraties de kop opsteken, is de verleiding groot om het bijltje er bij neer te gooien. Verder spelen er verschillende belangen, financieel, maar ook het aanzien van een organisatie.

Bas verwijst naar eigen ervaringen toen hij directeur was van Medisch Spectrum Twente. “We wilden destijds samen met het ziekenhuis in Deventer een oncologienetwerk opzetten. Dat is uiteindelijk niet gelukt, verschillen werden tegenstellingen die dominant werden en omsloegen in wantrouwen. En wantrouwen is funest voor samenwerking.”

'Gelukkig zijn er ook voorbeelden van domeinoverstijgende samenwerking die wél succesvol zijn'

'Inwoners voelen zich gezonder en ervaren kwalitatief betere zorg.'

Oplossingen

Hoe het dan wel moet? Bas heeft geen pasklare oplossingen. “Als domeinoverstijgende samenwerking zo moeilijk is, moet je misschien in discussie over het stelsel. De Wlz is een publieke voorziening, de Zvw is een schadeverzekering. Dat is lastig te combineren. Achteraf was het geen slimme zet om het Ziekenfonds weg te doen.”

Gelukkig zijn er ook voorbeelden van domeinoverstijgende samenwerking die wél succesvol zijn. Bas noemt Blauwe Zorg in de Wijk in de regio Maastricht-Heuvelland. In vier wijken van Maastricht is een beweging in gang gezet die laat zien dat betere samenwerking leidt tot méér kwaliteit tegen lagere kosten. Inwoners voelen zich gezonder en ervaren kwalitatief betere zorg.

Vervolg advies

De RVS werkt aan een vervolg op het advies ‘Grenzeloos samenwerken’. Daarin wil de raad suggesties aanreiken om domeinoverstijgende samenwerking meer kans op succes te geven. Naar verwachting zal dit advies voor juli 2023 gereed zijn.

Werksessie: Hoe geven we samen invulling aan het netwerkperspectief?

Platform IZO wenst de transitie van informatie-uitwisseling van ketens naar een netwerk te versnellen. Specifiek is de focus gelegd op IV-trajecten die bezig zijn met de realisatie van het netwerkperspectief. Tijdens de jubileumbijeenkomst gaan deelnemers met elkaar in gesprek over de invulling van het netwerkperspectief in de langdurige zorg. Adviseur gegevensuitwisseling Wouter Franke (Zorginstituut Nederland) belichtte ter introductie op de werksessie zijn 'perspectief op het Netwerkperspectief'. Het huidige ketenmodel maakt plaats voor een netwerkmodel, waarbinnen gegevens in een netwerk tussen partijen wordt uitgewisseld, in plaats van in een estafettemodel zoals dat nu vaak gebeurt. Wouter benadrukt dat het Netwerkperspectief een concept is, "Het is niet één infrastructuur, systeem of proces. Het is een concept, een logisch gevolg van ontwikkelingen om ons heen." Dit betekent dat er meerdere netwerken naast elkaar bestaan, "we werken aan oplossingen die in één netwerk een specifiek probleem oplossen én flexibiliteit tussen netwerken biedt." Bovendien werkt het Netwerkperspectief volgens Wouter op allerlei lagen door. Met behulp van het [5-lagen model](#) van Nictiz legt hij uit dat afspraken op alle vijf lagen van het model worden gemaakt.

De inleiding van Wouter was de opmaat naar de werksessie, waarin de deelnemers volgens de 'open space' methode samen praatten over de invulling van het Netwerkperspectief. In de plenaire sessie werden vragen geformuleerd die daarna in kleine groepjes werden besproken.

Er werd gesproken over wat een netwerk is en hoe de governance zou moeten zijn ingeregeld. Volgens deelnemers is het gewenst dat aansturing vanuit één partij komt of een aansturend orgaan zoals Common Ground dat is in het sociaal domein.

Ook werd er gesproken over de praktische invulling van het netwerkperspectief. Bijvoorbeeld over de koppeling van de Wlz indicatie en de aanvraag van Wmo-zorg. Geheel passend bij IZO spraken veel deelnemers over het cliëntperspectief, er werd geopperd dat cliënten zorg nog vaak ervaren als een 'woud'. Dit aanpakken start volgens de deelnemers bij goede onderlinge samenwerking en door bestaande middelen, zoals communicatie, mensen en techniek, aan elkaar te verbinden. Ook is de financiering van een netwerk besproken, want wie of wat financieren we in een netwerk? Voor de financiering zijn verschillende voorstellen gedaan, zoals het gebruiken van beleidsruimte van gemeenten, het uniformiseren van eisen vanuit de verschillende financiers en het mogelijk maken van gebundelde aanvragen.

Uit de gesprekken ontstond weer genoeg stof voor IZO om in de komende jaren met elkaar over te buigen.

Grondslagenlaag
(W&R, AMVB, Beleid, etc.)

Organisatorische laag
(domein, organisaties, processen)

Informatielaag
(stelsel van gegevenswoordenboek en -modellen)

Applicatielaag
(bouwstenen, registers)

Netwerklaag
(netwerken, knooppunten)

Hoe geven we samen invulling aan het Netwerkperspectief in de langdurige zorg? De volgende subvragen zijn besproken tijdens het jubileum:

1. Hoe gaan we het in de regio in praktijk brengen?
2. Wat is een netwerk? Waar hebben we het over en vanuit welk perspectief?
3. Hoe kunnen we de Wlz aan de Wmo koppelen?
4. Naar wie kijken we om de regie en de samenhang vast te houden?
5. In hoeverre kun je vanuit het netwerkperspectief (domeinoverstijgend) indiceren?
6. Hoe kunnen we het gaan doen? Hoe geven we de 'verkeerstoren' handen en voeten?
7. Zijn er nog meer ketenpartners die we kunnen betrekken?
8. Van verwijzing naar samenwerking: wat is de informatievraag?
9. Slimmer financieren in netwerken
10. Als netwerkperspectief de oplossing is, wat is dan het probleem?

Oktober 2022

Meer informatie: <https://www.infoizo.nl>

Wil je op de hoogte blijven? [Abonneer](#) je

dan direct op de maandelijkse IZO nieuwsbrief!

